

DYSGRAFIA:

Reedukácia je zameraná na celú osobnosť dieťaťa. Rozvíjame schopnosti, ktoré písanie podmieňujú.

HRUBÁ MOTORIKA:

- rozvíjaná pohybmi trupu, končatín, hlavy, uvoľnenie ramenného pletenca

Pohyby paží: - mávanie, kríženie: let vtáka, kosenie, plav kravla...

- striedavé upaženie a vzpaženie, krúženie predlaktím: navíjanie kľbka

Pohyby dlaní: - vpred, vzad, vľavo, kríženie dľaňami, tlačenie dľaňami proti sebe a uvoľňovanie, zatváranie dlaní do päste, otváranie, striedanie úderov dlaní a pästí o podložku

JEMNÁ MOTORIKA:

- cvičenie v rámci iných predmetov, napr. modelovanie, vytrhávanie a skladanie z papiera, navliekanie gorálok, omaľováanky, modelovanie písmen, vytrhávanie písmen

- rytmizácia pohybu – na odstránenie svalového napätia (hudobno-pohybové hry)

Pohyby prstov – dotýkanie oboch rúk aj bez zrakovej kontroly

- postupné dotýkanie palca s ďalšími prstami, odd'áľovanie a približovanie, mávanie prstov, kríženie, hra na klavír

Zostavy z dlaní – dotyk špičkami prstov o seba, dotyk palcov a ukazovákov, hniezdo z dlaní

Cvičenie pohybovej pamäti – opakovanie cvikov do krátkych zostáv, sled uvoľňovacích cvikov a ich nápodoba spamäti.

Nácvik – najskôr na zvislej ploche, potom na naklonenej, neskôr na rovnej ploche.

- možnosť použitia násadky.

!!!Žiakov nepreťažujeme stálym písaním, dávame prednosť cvičeniam krátkym a starostlivo robeným.

Nenútime prepisovať zošity, je to neúčinné, ale nie je možné tolerovať nedbanlivosť.

DYSORTOGRAFIA:

Rozlišovanie slabík dy-ti, ty-ti, ny-ni:

- chyby sú spôsobené nedostatkami sluchového vnímania, zníženou schopnosťou aplikovať učivo o tvrdých a mäkkých slabikách, kvôli psychickým vlastnostiam žiaka.
- Je nutné, aby si dieťa diktovalo, čo píše a učilo sa napísané kontrolovať.
- tvrdé kocky so slabikami dy, ty, ny; a mäkké kocky so slabikami di, ti, ni .

Postup: učiteľ/rodič predrieka dvojice slabík, žiak ich opakuje, ohmatáva príslušnú tvrdú/mäkkú kocku

- vyhľadávanie slov s danou slabikou
- určovanie slabík v slovách
- začíname slovami, kde je sledovaná slabika na začiatku, potom na konci a na záver uprostred slova, učiteľ/rodič vyslovuje slovo, žiak ich opakuje a súčasne stláča zodpovedajúcu kocku
- rozlišovanie slov, ktoré sa líšia tvrdosťou slabík, dopĺňovanie slov do viet, napr. (na stole tyká-tiká budík...)
- precvičovanie slov, ktoré obsahujú viac kritických slabík

Rozlišovanie sykaviek (s,c,z,š,č,ž)

- chyby sú podmienené nesprávnou výslovnosťou a nedostatočne vyvinutým sluchovým vnímaním

Pomôcky: karty s písmenami, obrázky so slovami, ktoré obsahujú sykavky

Doporučené cvičenia:

- rozlišovanie sykaviek v slabikách
- žiak má na kartách napísané sykavky, učiteľ/rodič vyslovuje slabiky, žiak dvíha karty s príslušným písmenkom
- rozlišovanie sykaviek v slovách
- vyhľadávanie slov so sykavkami
- učiteľ/rodič vysloví hlásku, žiak opakuje hlásku, ukáže zodpovedajúce písmeno, vyhľadáva slovo obsahujúce túto hlásku
- rozlišovanie sykaviek, ktoré mení zmysel slova
- učiteľ/rodič povie sem-zem a dieťa opakuje dvojicu slov, ukazuje príslušné písmená, rozlišujeme postupne hlásky s-š, z-ž, c-č, sykavky ostré s-c-z a tupé š-č-ž
- rozlišovanie viac sykaviek v jednom slove (rozcvička, zašestil, žížalička...)

Vynechávanie, pridávanie, prešmykovanie písmen, príp slabík

Príčina: nedostatky v sluchovej analýze a syntéze, znížená schopnosť vybavovať si písmená, poruchy sústredenia, grafomotorické ťažkosti, náhlivosť, nesprávna výslovnosť, zvládnutie časopriestoru..

- robíme súčasne cvičenie sluchovej analýzy a syntézy, vyžadujeme starostlivú artikuláciu alebo aspoň polohlasné diktovanie žiaka, ktorý píše

Cvičenia: písomná a ústna analýza a syntéza slov

U: streda Ž: streda (opakuje), píše s-t-r-e-d-a

U: s-t-r-o-m Ž: s-t-r-o-m (opakuje), strom píše

- tvorenie slov z poprehadzovaných písmen k-h-n-i-a (kniha)
- podčiarkovanie správne napísaných slov dnes-dnes-dsne

Hranice slov v písme

- žiak píše dve a viac slov spolu, spája predložky so slovami, nerozlišuje začiatok a koniec vety
- vynechávanie a pridávanie písmen, či slabík

Príčiny – problémy v sluchovej analýze a syntéze, v porozumení obsahovej stránky toho, čo dieťa píše a problémy v grafomotorike

Pomôcky: stavebnice, rôzne prvky znázorňujúce slovo, obrázky, karty s predložkami

Cvičenia:

- vyznačovanie slov časťami stavebnice alebo písomne dohovorenými znakmi, napr. mama pečie buchty – o oo ooo
- určovanie počtu slov vo vete (napr. „Dnes ráno pršalo. Ž: opakuje vetu, počíta slová...)
- čítanie slov s predložkami pomocou obrázkov – U: ukáže obrázok, Ž spája zobrazený predmet s predložkami na kartách, napr. k obrázku stola prikladá predložky a číta : na stole, pod stolom, pri stole...pri tom si uvedomuje, že slovo stôl zostáva stále rovnakým pojmom s konkrétnym obsahom, druhé slovo sa mení.

Osvojovanie si gramatického učiva

Pomôcky: karty s tvrdým a mäkkým i,y, karty s párovými spoluhláskami, prehľady gramatického učiva, doplňovacie cvičenia

Cvičenia:

- vyhľadávanie príbuzných slov (U: myš, Ž: myška...)
- ústne doplňovanie i,y (U predriekava slová, Ž dvíha karty so správnymi písmenami)
- zapisuje len y-ý-i-í (U hovorí slová – mydlo, Ž píše y)
- doplňovacie cvičenia
- zapisovanie tých slov, ktoré obsahujú precvičovaný jav (U: diktuje vetu: Cesta bola lemovaná lipami, Ž zapisuje „lipami“)
- mechanické opisovanie slov, v ktorých robí žiak chybu, 3 až 5 krát môže sa so slovami hrať, farebne ich vyznačiť, poskladať z písmen, napísať kriedou, nakresliť farbami...

Chybám sa snažíme predchádzať, pravopisné javy sa najprv zdôvodňujú, až potom píšú. Deti by sa mali naučiť dokončenú prácu po sebe kontrolovať.

Oprava písomných prác:

- chybám sa snažíme predchádzať aj za cenu zníženia nárokov na dieťa
- ak sa chyby vyskytujú, nikdy neopravujem väčší počet chýb červenou farbou. Treba pravdepodobne prejsť na ústne hodnotenie, kým sa situácia neupraví.
- Z hľadiska žiaka je to bezvýhodisková situácia, stráca motiváciu k učeniu, pretože jeho snaha je bezvýsledná
- Červenou farbou označená chyba púta pozornosť, môže pomôcť žiakovi pri zafixovaní si slov do pamäti

Oprava chýb:

- označte slová, kde sú chyby ceruzkou a nechajte žiaka ešte raz prácu prečítať a chyby si opraviť
- ak nie je dieťa schopné samo chybu nájsť, pomáha učiteľ/ rodič a zdôvodňuje pravopis
- chybné napísané slová je možné prelepiť a napísať správny tvar
- zaviesť slovníček chybných slov, ktoré slúžia ako materiál pre prácu
- pri často opakovaných sa chybách je dobré nevysvetľovať, ale nechať dieťa napísať slovo tak, že vyznačí farebne správny tvar a tak si ho zafixuje.